

in hvað eptir annað hefur fært gegn stofnun lagaskóla, síðast í brjefi mínu 13. júní 43 f. á., mæli enn þá eins fortakslaust móti því sem áður. Ástæða sú, sem stjórnin hefur 18. febr. lagt mesta áherzluna á, tillitið til bágborins fjárhags landsins, sem enganveginn hefur batnað hið síðasta ár, hefur jafnvel orðið enn þyngri á metaskálanum við það, að nú hefur alþingi sjálft játað, bæði í umræðunum um frumvarpið og með því að samþykkja ákvörðun þá, sem áður er nefnd, í 6. gr. frumvarpsins, að landssjóður nú sem stendur sje ekki fær um að greiða kostnað þann, sem stofnun skólans hefur í för með sjer.

Þar sem nú alþingi með ákvörðun þessari hefur reynt að fara kringum erfiðleikann við kostnaðinn með því að skjóta framkvæmd laganna á frest þangað til einhverntíma í framtíðinni, þá gjörir slíkt það að verkum, að lagafrumvarpið verður í raun og veru, eins og þjer hafið einnig tekið fram, enn óaðgengilegra fyrir stjórnina, sem verður fastlega að standa gegn því, að framkvæmd slíkrar ráðstöfunar sem þeirrar, er hjer er farið fram, sje skotið undir úrslit í fjárlögum. Eins og þessi umrædda grein er orðuð, virðist jafnvel svo, sem menn hafi hugsað sjer, að þingið, með því að veita þje það, sem með þarf, á fjárlögum, gæti upp á sitt eindæmi fullnægt skilyrðinu fyrir framkvæmd laganna. En fyrst er nú svo, að þetta er byggt á misskilningi á þýðingu þeirri, sem atkvæði þingsins við fjárlaga-umræðurnar hafa, með því hjer þyrfti að sjálf-sögðu fjárlög, samþykkt af þinginu og staðfest af konungi, þar sem veitt væru gjöldin til lagaskóla, og í raun og veru yrði þá gangur málsins sá, að fyrir stofnun skóla þessa þyrfti nýja heimild frá öllu löggjafarvaldinu. Í öðru lagi verður stjórnin, sem einnig heldur föstum öllum torkerkjum þeim, sem hún mörgum sinnum áður hefur talið á ráðstöfun þeirri, sem þingið enn á ný fer fram á, hvernig sem á er litið, að telja það rjettast, að málið um stofnun lagaskóla á Íslandi fái fullnaðarúrslit sín á sama hátt sem venjuleg lög, þegar efnahags-skilyrðin væru fengin fyrir því að framkvæma ráðstöfunina, af því að stofnun lagaskóla er eptir eðli sínu atríði í skipulags-löggjöfinni (den organiske Lovgivning).

Í allapegnsamlegustu tillögum mínum um málið hef jeg þess vegna samkvæmt framan sögðu lagt það til, að lagafrumvarp þetta öðlast ekki konungsstaðfestingu og hefur hans hátígn konunginum þóknast 1 þ. m. að fallast á það.

Þetta læt jeg eigi hjá líða að tjá yður hjer með þjónustusamlega, herra landshöfðingi, til þóknarlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíðindanna.

Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um synjun konungsstaðfest- 44
ingar á lagafrumvarpi um breytingu á 15. gr. stjórnarskrárinnar um tölu þingmanna 18. febr. í efri og neðri deild alþingis. — Með þóknalegu brjefi 21. nóvbr. f. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað lagafrumvarp borið upp af hálfu þingmanna, um breyting á 15. gr. stjórnarskrárinnar, um tölu þingmanna í efri og neðri deild alþingis, þar sem farið er fram á, að í efri deild alþingis skuli framvegis sitja 15 þingmenn í stað 12 nú, og í neðri deildinni 21, í stað 24 nú, og auk þess er samkvæmt þessari breytingu ýmsum tölum breytt í þingsköpunum.

Í sambandi við þetta hafi þjer tekið fram, að sú ákvörðun í 15. gr. stjórnarskrárinnar, að þeirri tölu þingmanna í efri og neðri deild, sem þar er ákveðin megi breyta með lögum, verði að skodast einkum tekin upp sem afleiðing af þeirri ákvörðun í næstu grein á undan, að tölu þjóðkjörinna þingmanna megi breyta með lögum, en

44 aptur á móti muni tilgangurinn naumast hafa verið sá, að með lögum megi skipta 18. febr. þeirri tölu alþingismanna, sem nú er, öðru vísi milli þingdeildanna. Auk þess hafið þjer bent á, að í frumvarpi því til endurskoðaðra stjórnarskipunarlag, sem alþingi samþykkti 1885 og 1886, sje tölu þingmanna í þingdeildunum einnig haldið óbreyttri, og þess vegna sje það ljóst, að ástæðan til frumvarps þess, sem hjer liggur fyrir — sem alls ekki hafi verið dregið dulur á í umræðunum um málið á þinginu — sje ekki sú, að sú skipting þingmanna milli þingdeildanna, sem nú er, þyki ekki eðlileg og tilhlýðileg, heldur hin, að menn hafa viljað tryggja þjóðkjörnu þingmönnum í efri deild hærri hlut gagnvart konungkjörnu þingmönnum, jafnvel þó þingdeildin kjósi forseta sinn úr flokki hinna þjóðkjörnu þingmanna. Það er nú álit yðar, að eins og að einu leytinu sje engin ástæða til tortryggni þeirrar, sem í þessu lýsir sjer gagnvart hinum konungkjörnu þingmönnum, sem ætla má að ekki standi þjóðkjörnu þingmönnum að neinu leyti á baki í því að vera óhlutdrægir og líta óvilhöllum augum á það, hvað sje landinu til gagns, þannig væri það að hinu leytinu rangt af stjórninni, að staðfesta þann misskilning, sem forvígismenn stjórnarskrárbreytingarinnar breiða út, að konungkjörnu þingmennirnir á alþingi myndi flokk, sem hafi það fyrir mark og mið, að kæfa niður hverja tilraun til að halda fram sjerstökum pólitískum rjettindum landsins og með því efla framför þess, myndi þannig flokk, sem æskilegt væri að láta allt af vera í minni hluta, svo hann geti ekki gjört tjón. Þar sem nú slíkur misskilningur mundi styrkjast, ef slíkt lagafrumvarp sem það, er hjer liggur fyrir, hlyti konungsstaðfestingu, hafi þjer ráðið frá því, að frumvarpið verði staðfest.

Þetta álit yðar, herra landshöfðingi, get jeg að öllu leyti fallizt á. Þar sem nú þessi skilningur á allri stöðu hinna konungkjörnu þingmanna, og þætti þeim, sem þeir samkvæmt stjórnarskránni taka í störfum þingsins, er hin eina sannanlega orsök til laga-breytingar þeirrar, sem hjer er farið fram á, þá hefur stjórninni ekki þótt takandi í mál, að samþykkja slíkan skilning. Jeg hef þess vegna allraþegnsamlegast lagt það til við hans hátign konunginn, að neitað yrði um konungsstaðfestingu á lagafrumvarpi þessu, og er sú tillaga samþykkt af konungi 10. p. m.

Þetta læt jeg ekki hjá líða að tjá yður hjer með þjónustusamlega, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíðindanna.

STYRKUR ÚR LANDSSJÓÐI.

Samkvæmt fjárlögum fyrir 1886 og 1887.

Veittar 100 kr. til barnaskólans í Ölveshreppi.

Samkvæmt fjárlögum fyrir 1888 og 1889.

Veittar 2000 kr. til vegagjörða á Vaðlaheiði og 500 kr. til aðgjörða á veginum yfir Öxnadalshéið Skagafjarðarsýslumegin.